Parimais aastates: mobiiltelefon sai täna 45-aastaseks

8 aastat tagasi - 03.04.2018 Autor: AM

Mobiiltelefon saab täna, 3. aprillil 45-aastaseks. 45 aastaga on see totaalselt muutnud meie arusaama suhtlemisest ja ühenduses olemisest. Mis on selles seadmes aga nii fenomenaalset, kuidas on mobiile läbi aastate arendatud ning mida põnevat me selle seadme kohta veel ei teadnud?

Tegelikult võeti esimene patent mobiiltelefonile juba enne, kui Eesti Vabariik sündis, 1917. aastal. Tõesti, soomlased on mobiilirahvas ja lisaks Nokiale ka mobiili leiutamisega selle au ära teeninud, sest põhjanaabrite leiutaja Eric Tigerstedt registreeris enneolematu seadme patendi, mille kirjelduses seisis: "taskusse mahtuv kokkuklapitav telefon väga väikese süsinikmikrofoniga".

Siiski saadi töötav reaalne mudel valmis alles 1973. aastal ning isegi see ei mahtunud veel taskusse: 1973. aasta 4. aprillil tehti kõne Motorola esimeselt töötavalt prototüübilt, mis oli analoogtelefon, võrk aga nullgeneratsiooni ülikallis raadiovõrk, milles võis korraga teha mõne üksiku kõne.

Esimene kommertsvõrk avati 1979. aastal Jaapanis ja siis tuli juba 1981. aastal meilegi tuntud NMT - Nordic Mobile Telephone Taanis, Rootsis, Soomes ja Norras.

Alles 1983. aastal suudeti Motorolas teha esimesena mobiil, mida kohvri asemel käes sai kanda. Legendaarne DynaTAC 8000x oli varajase mobiiliajastu standardi algus: pikk antenn ja tellisesuurune klots, mida sai kõrva ääres hoida.

1991. aastal käivitus 2G võrk ehk esimene digitaalne GSM võrk ja selle esmakasutajaks olid jälle soomlased Radiolinja võrgus. Algas Nokia võidukäik ja mobiilid mahtusid juba ka tavalisse, mitte põlletaskusse.

2001. aastal avati esimene 3G võrk Jaapanis ja 2009. aastal käivitus maailma esimene LTE ehk 4G võrk Skandinaavias TeliaSonera poolt.

5G võrgu pidulikku avamist ootame me juba lähiajal - kas sel või järgmisel aastal.

Tele2 Eesti tootedirektor Katrin Aron on kokku kogunud mõned kõnekamad ja tähelepanuväärsemad faktid ning põnevamad avastused mobiiltelefonide kohta.

- Inimene lukustab oma telefoni ühe päeva jooksul lahti umbes 110 korda.
- Mobiiltelefoni viskamine on Soomes ametlik spordiala.
- Umbes 80 protsenti maailma rahvastikust omab mobiiltelefoni.
- Nomofoobia – kartus olla ilma telefonita või jääda sellest ilma.
- Enim müüdud mobiiltelefon läbi aegade on põhjanaabrite Nokia 1110, mida on müüdud 250 miljonit tükki.
- Jaapanlased armastavad nutitelefoniga käia isegi dušši all ning seepärast on 90 protsenti seal kasutusel olevaid mobiile veekindlad.
- Esimese mobiilikõne tegi Martin Cooper 3. aprillil 1973. aastal. Cooper oli ka esimese mobiiliseadme looja.
- Esimene mobiiltelefon oli Motorola Dyna TAC 8000X, mis kaalus umbes 1,1 kg ning selle kõneaeg oli 30 minutit.
- 2012. aasta oli Apple'i kõige edukam iPhone'i müügi aasta, kui üle maailma soetati enam kui 340 tuhat iPhone'i päevas.
- Enam kui 90 protsenti täiskasvanud mobiiltelefoni kasutajatest hoiab seadet kogu aeg oma käeulatuses.
- Kõige esimene nutitelefon loodi IBM-i poolt 1994. aastal ning see oli esimene puutetundliku ekraaniga mobiiliseade.
- Esimene tekstisõnum saadeti 1992. aasta detsembris.
- Esimene kaameraga telefon tuli turule 2000. aastal Jaapanis.
- Mobiilil on umbes 18 korda rohkem baktereid kui tualetis.
- 70 protsenti kõigist maailma mobiiltelefonidest toodetakse Hiinas.

Elisa juhatuse liige Andrus Hiiepuu noppis samuti välja 10 põnevat fakti mobiiltelefonide ajaloost meilt ja mujalt. Elisa eelkäija Radiolinja oli, nagu eespool mainitud, ka esimese GSM võrgu avaja mobiilimaailma ajaloos.

- Maailma kõige esimene mobiilikõne tehti 3. aprillil 1973 – Motorola teadlane ja tippjuht Martin Cooper tegi New Yorgi kuuendal avenüül kõne oma konkurendile Joel Engelile telekomifirmast AT&T teatamaks, et võistlus parima mobiilitehnoloogia nimel on läbi ning Motorola on selle võitnud.

- Eestisse jõudsid mobiiltelefonid *ca* 25 aasta eest. Täna on kunagisest luksuskaubast saanud igapäevane tarbeese – kui veel 1995. aastal oli Nokia 2010 hind *ca* 6000 krooni, millesse käis täismõõduline pangakaardi suurune SIM. Võrdluseks – keskmine palk oli toona 2700 krooni. Veelgi müstilisem oli popima Nokia 2110i mudeli hind – *ca* 14 000 krooni. Esimestel mobiiltelefonidel oli telefoniraamat, kuhu mahtus vaid 50-100 nime ning kallimad mudelid olid võimelised isegi lühisõnumeid saatma ning äratuskellana toimima.

- Eestis sündis GSM võrk 1994. aastal, varasemalt eksisteeris Eestis vaid NMT-võrk. Sooviga arendada Eestis GSM-võrku asutas Soome Radiolinja OY 31. mail 1994 Eestisse oma tütarfirma Radiolinja Eesti AS ning ettevõtte kaks esimest klienti olid president Lennart Meri ja tollane Eesti teede- ja sideministeeriumi asekantsler Tõnu Naestema. Esimese testkõne tegid Ants Viira ja Ove Uhtlik 29. novembril 1994, esimene kommertskõne tehti 10. jaanuaril 1995.

- Täna oleme harjunud mobiilipakettides sisuliselt piiramatu kõnemahuga. Samas algusaastatel oli iga minut sõna otseses mõttes arvel – 1996. aastal maksis kõneminut Radiolinja võrgus 6 krooni, 1998. aastal 3.90 krooni. Statistikaameti kalkulaatori järgi on 6 krooni võrdeline täna 0,8 euroga. Kui arvestame, et täna on kõneminutihind 0,01 eurot, on kõne hind odavnenud tervelt 80 korda.

- Algusaastatel olid ka võrguga liitumise tingimused üpriski karmid, näiteks liitumisel Radiolinjaga 1996. aastal pidi tasuma 2000-kroonise ehk peaaegu keskmise kuupalga suuruse ettemaksu. Ning esiti sai oma võrgu sees saata teise operaatori kliendile ainult 8 SMSi ühes kuus.

- 2000. aastal avalikustas Radiolinja paketi Point, kus kõneminutihind oli toona uskumatuna tundunud 2,50 krooni ja kõikidesse võrkudesse – see samm tekitas esindustesse mitmesajameetri pikkused järjekorrad.

- Üsna huvitaval kombel ei ole mobiilikõne keskmine pikkus Eestis väga palju muutunud. Nii täna kui ka 10 ja 20 aastat tagasi on see olnud keskmiselt 1-2 minutit. Varasemalt oli lihtsalt märkimisväärselt vähem kasutajaid, mobiilikõne oli uudne ja ka kallis – juba kümneminutiline jutuajamine võis maksta sama palju kui kuine toidukorv.

- Kui veel ca kümnend tagasi oli kuulsaim mobiilibränd Nokia, siis täna on selleks vaieldamatult Apple. Aga kas tead, miks on absoluutselt kõikidel Apple iPhone’i, iPadi ja Maci arvutite reklaamidel ekraanidel kuvatud kell 9:41? Põhjus on proosaline – reeglina avalikustatakse suurürituste kõnedes uued tooted 40 minuti kandis, mistõttu ka visuaalides soovitakse panna ekraanile võimalikult täpne kellaaeg. Kõige esimene iPhone avalikustati Steve Jobsi poolt 2007. aastal kell 9:42 ning just see kellaaeg oli esimestel aastatel kõikidel Apple’i reklaamidel. Alates 2010 kuni tänaseni on see aga 9:41 – sel kellaajal tutvustati esimest iPadi.

- Kes meist ei mäletaks omaaegset Nokiate lühisõnumite teavitusheli, eriti kui see sattus tulema mõnel vaikust nõudval hetkel kas kinos-teatris või koosolekusaalis. Vähesed aga ilmselt on mõelnud sellele, kuidas jõudsid Nokia inimesed selle helina toonini. Vastus on lihtne – teavituspiiks pip-pip-pip-piip-piip-pip-pip-pip on morsetähestikus SMS ehk ...--...
- Ilmselt on meist kõik tundud teatud hetkedel väikest hirmu, kui kohe telefoni üles ei leia. Ning sellel hirmul, kui avastad end järsku ilma mobiilita, on ka oma nimi – see on nomofoobia. Mobiiltelefonide kasutamisega on seotud ka teisi psühholoogilisi termineid – näiteks on ingliskeelses psühholoogias kasutusel termin ringxiety ehk telefonihelina fantoomkuulmine üksildaste ja/või ebakindlate inimeste poolt. See on tuletatud sõnadest ring (helisema) ja anxiety (ärevus).

Milline oli sinu esimene telefon ja mis aastal selle said? Kirjuta meie Facebooki.

- Uudised

- Androidiblog
- Mobiiltelefonid

Pilt

